

blematik mellem skatter og sociale ydelser.

Vil man anlægge en mere snævert politologisk betragtningsmåde af bogen, føles det som en kraftig mangel, at der hverken i Povl Markussens fremstilling eller i de i bogen indeholdte tekster gives noget ud over spredte antydninger af, hvilke politiske faktorer, der stiller sig hindrende i vejen for en skattereform, hvis tekniske muligheder ellers nøje diskuteres. I sådanne faktorer ville man uden enhver tvivl kunne hente adskillige forklaringer på udseendet af de i bogen beskrevne fordelingsmekanismer i velfærdssamfundet.

Endelig udvides perspektivet derefter i kapitlerne 5 og 6. De samlede levekår for de forskellige socialgrupper betragtes som en konsekvens af (blandt andet) det offentliges fordelingspolitik. Netop afgrænsningen af indholdet af begrebet levekår kan gøres til genstand for megen diskussion; men personligt finder jeg, at begrebet opfattes meget alsidigt og perspektivrigt, og at specielt kapitel 6 "Frihedssamfund/lighedssamfund/klassemæssigt samfund" indeholder temaer, der måtte have mulighed for at fænge, og som endelig får legitimeret mange af bogens forudgående "meget tekniske" gennemgange.

Hermed er vi så småt nået frem til den pædagogiske side af sagen. Jeg skal ikke forsøge at skjule, at jeg på det punkt omfatter bogen med en del betænkelighed. Hvor der i enkeltafsnittene demonstreres en overbevisende evne til at gøre selv vanskelige sammenhænge tilgængelige, falder det forfatteren sværere at formidle den bærende idé i hele dette fordelingspolitik-projekt. Resultatet viser sig i bogens opbygning, der i den praktiske undervisning i høj grad lægger op til en lærerstyret undervisning, om væsentlige af bogens (og seriens) intentioner skal opfyldes. Skal lighed blive mere end et abstrakt begreb, og statens fordelingspolitiske tiltag fremstå som politisk angivne mål for undervisningens deltagere, så må problemerne tages anderledes konkret op i deres udgangspunkt. Materialet fra Lavindkomstkommissionen og forbrugsundersøgelserne frembyder her en række gode muligheder - med Povl Markussens bog som først en fortrinlig håndbog, derefter en bog, man kan "plukke" de mest givende enkeltafsnit ud af.

Ove Johansen

Gunnar Olesen (red.), Nedtælling til år 2000, FN-forbundet, København. 207 s. 60,00 kr.

Nedtælling til år 2000 giver mange indfaldsvinkler til behandlingen af de problemer der hersker på det globale plan i dag og i fremtiden. Bogens forfattere behandler de overordnede problemområder, som er: afspænding/nedrustning, miljøforurening, ressourceknaphed og befolkningsekspllosion, under sammenkædning af

blematik mellem skatter og sociale ydelser.

Vil man anlægge en mere snævert politologisk betragtningsmåde af bogen, føles det som en kraftig mangel, at der hverken i Povl Markussens fremstilling eller i de i bogen indeholdte tekster gives noget ud over spredte antydninger af, hvilke politiske faktorer, der stiller sig hindrende i vejen for en skattereform, hvis tekniske muligheder ellers nøje diskuteres. I sådanne faktorer ville man uden enhver tvivl kunne hente adskillige forklaringer på udseendet af de i bogen beskrevne fordelingsmekanismer i velfærdssamfundet.

Endelig udvides perspektivet derefter i kapitlerne 5 og 6. De samlede levekår for de forskellige socialgrupper betragtes som en konsekvens af (blandt andet) det offentliges fordelingspolitik. Netop afgrænsningen af indholdet af begrebet levekår kan gøres til genstand for megen diskussion; men personligt finder jeg, at begrebet opfattes meget alsidigt og perspektivrigt, og at specielt kapitel 6 "Frihedssamfund/lighedssamfund/klassemfund" indeholder temaer, der måtte have mulighed for at fænge, og som endelig får legitimeret mange af bogens forudgående "meget tekniske" gennemgange.

Hermed er vi så småt nået frem til den pædagogiske side af sagen. Jeg skal ikke forsøge at skjule, at jeg på det punkt omfatter bogen med en del betænkelighed. Hvor der i enkeltafsnittene demonstreres en overbevisende evne til at gøre selv vanskelige sammenhænge tilgængelige, falder det forfatteren sværere at formidle den bærende idé i hele dette fordelingspolitik-projekt. Resultatet viser sig i bogens opbygning, der i den praktiske undervisning i høj grad lægger op til en lærerstyret undervisning, om væsentlige af bogens (og seriens) intentioner skal opfyldes. Skal lighed blive mere end et abstrakt begreb, og statens fordelingspolitiske tiltag fremstå som politisk angivne mål for undervisningens deltagere, så må problemerne tages anderledes konkret op i deres udgangspunkt. Materialet fra Lavindkomstkommissionen og forbrugsundersøgelserne frembyder her en række gode muligheder - med Povl Markussens bog som først en fortrinlig håndbog, derefter en bog, man kan "plukke" de mest givende enkeltafsnit ud af.

Ove Johansen

Gunnar Olesen (red.), Nedtælling til år 2000, FN-forbundet, København. 207 s. 60,00 kr.

Nedtælling til år 2000 giver mange indfaldsvinkler til behandlingen af de problemer der hersker på det globale plan i dag og i fremtiden. Bogens forfattere behandler de overordnede problemområder, som er: afspænding/nedrustning, miljøforurening, ressourceknaphed og befolkningsekspllosion, under sammenkædning af

problemerne i udviklingslande og i de højt industrialiserede lande.

Bogen er opdelt i fem hovedafsnit, der blandt andet omhandler de blokeringer, der hindrer løsningen af de globale problemer, den internationale udviklingsstrategi for 1980'erne, Danmarks mulighed for at placere sig i et globalt ansvar og i sidste afsnit nogle fremtidsbetragtninger om udviklingen frem til år 2000.

De forklaringer, der angives som årsag til blokering for de globale problemers løsning er blandt andet blokeringer i de administrative systemer, som bureaukrati og sektoropdeling i for eksempel ministerier. Denne sektoropdeling antages at være hindrende for over blikket, at usynliggøre problemerne og hindre at der sker en tværsektoriel og mere total behandling og løsning af problemerne.

Netop på baggrund af dette kritikpunkt kan det forekomme forbavsende, at en anden forfatter længere frerme i bogen mener, at oprettelsen af et u-landsministerium (altså endnu et sektorområde med eget magthierarki og bureaukrati) vil være fremmende for løsningen af u-landsproblemerne.

En anden vigtig årsag, som ligger i vejen for løsningen af de globale problemer, og altså også u-landsproblemerne, er holdningen hos befolkningen i i-landene. Ligesom der er et administrativt hierarki og bureaukrati, er der et tilsvarende politisk magthierarki, og politikken, der føres, drejer sig ofte om varetagelsen af de forskellige interessegruppers kortsigtede økonomiske interesser. Nye problemstillinger og mere langsigtede aspekter af samfundsudviklingen bliver sjældent taget op af politikerne.

Politik er også ofte blevet et spørgsmål om rigtigheden af den ene ekspertgruppes påstande eller rigtigheden af en anden ekspertgruppes påstande. Dette kan dog også føre til, at den enkelte politiker opgiver at handle ud fra den tekniske fornuft og i stedet bruger den almindelige sunde fornuft. Men det er måske et fremskridt, at den moralske vurdering igen kommer til værdighed.

En af forfatterne mener, at løsningen af de globale problemer måske også kan komme i gang ved dannelsen af store folkelige bevægelser, der bygger på de enkelte medlemmers aktive medvirken i det politiske arbejde. Disse bevægelser, der kunne udvikle sig ud over de enkelte landes grænser og blive international aktion, skal ses som en alternativ mulighed for politisk handlen i forhold til de stivnede formelle politiske kanaler og magthierarkier i partierne.

Af andre løsninger på de globale problemer er der foreslået samarbejde mellem for eksempel de nordiske lande om oprettelsen af selvstående regioner med mest mulig selvforsyning og mindst mulig afhængighed af importerede råstoffer og energi, også selvom dette ville medføre en økonomi, der ikke er så profitabel, som ved en streng global arbejdsdeling.

Af andre hindringer for løsningen af de globale problemer, og herunder også

u-landsproblemer, er angivet de økonomiske spilleregler i verdensøkonomien, man må gå bort fra en økonomi, der styres efter principper, som måler alt i penge, uanset om pengene går til bomber eller bananer. Det nuværende økonomiske system bevirker også, at man kan tjene penge på en produktion, der undergraver den natur, der er en forudsætning for produktionen. Endvidere er det økonomiske system uholdbart, fordi det ofte forudsætter politisk undertrykkelse, der bevirker en indkomstfordeling, hvor store befolkningsgrupper ikke har til det mest fornødne til livets opretholdelse.

Løsningen af de globale problemer gennem Nord-Syd forhandlingerne i FN-systemet er også vanskelige, fronterne mellem u-lande og i-lande er trukket skarpt op. De mest fremtrædende i-lande ønsker forhandlinger i de specielle fora, hvor i-landene har større indflydelse på forhandlingerne, mens u-landene ønsker at forhandlingerne skal foregå samlet i FN-hovedkvarteret, fordi u-landene her har flertallet, og fordi det for u-landene er væsentligt, at de forskellige problemer løbende bliver kædet sammen under forhandlingerne.

På et mere alment niveau giver bogen mange indfaldsvinkler til debatten om de mange globale problemstillinger, der eksisterer i dag. Det er en fordel, at problemstillingerne ikke behandles ensidigt og isoleret, men tværtimod søges diskuteret i mange sammenhænge, og relateret til det danske politiske system og samfund.

De enkelte forfattere lægger vægten på forskellige aspekter af de globale problemer, hvilket som nævnt bevirker, at bogen ikke bliver ensidig, men det bevirker også, at de enkelte afsnit ikke hænger sammen, og det er svært at finde linien i bogen.

Susanne Lindholm